

Висновки

Зважаючи на положення Програми моніторингового дослідження, отримані за підсумками проведення моніторингового дослідження дані можуть бути використані відповідно до їхнього змісту:

1) МОНУ – для прийняття управлінських рішень щодо коригування освітніх стандартів, навчальних програм для початкової школи; розроблення та впровадження програм цільової діяльності щодо посилення/усунення впливу окремих факторів на початкову математичну освіту;

2) обласними та місцевими органами управління освітою – для прийняття управлінських рішень щодо стратегії підвищення якості початкової математичної освіти шляхом активізації роботи методичних об'єднань, шкіл передового досвіду тощо;

3) закладами вищої педагогічної освіти – для оптимізації навчальних програм із курсу методики викладання математики в початковій школі; Частина II. Математика 164

4) ЗЗСО – для вироблення тактики вдосконалення практики викладання математики в початкових класах;

5) учителями-практиками з мережі початкової школи – для коригування методики викладання математики у своїх класах [1]

Література

1. Звіти/дані. URL: <http://testportal.gov.ua/zvity-dani-2,3>
2. Мартиненко В. Сутнісні характеристики читацької компетентності молодших школярів. Початкова школа. 2013. № 12. С. 3–7.
3. Наказ МОН України від 09.02.2018 №118 «Про проведення першого циклу моніторингового дослідження стану сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи». URL: <http://bit.ly/2IDH9ZD>
4. Про освіту: Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>
5. Раков С. А. Математична освіта: компетентнісний підхід з використанням ІКТ: монографія. Харків, 2005. 360 с.

УДК 378:373.2.011.3 -051] 008-029:7

Онищук І.А.

доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики
дошкільної та початкової освіти

Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної
академії ім. Тараса Шевченка

ionuschyk@gmail.com

РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ САМОВИРАЖЕННЯ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО У КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Сучасна концепція освіти спрямована на реформування та розвиток суспільства [3]. Відродження гуманістичної традиції

в освіті обумовлює повернення інтересу учених до проблем особистісного та професійного становлення майбутніх педагогів у просторі ЗВО, розвитку у них педагогічної та духовної культури. Отож, місія закладу вищої освіти – формування в молодого покоління відповідального ставлення до збереження й збагачення культурних цінностей, розвиток культури самовираження.

На думку учених, вміння самовиражатися, обирати оптимальні для ситуації способи впливу особливо актуальні для майбутніх вихователів ЗДО, адже вони слугують зразками поведінки для зростаючої особистості. Саме від них, як значущих дорослих, діти сприймають способи вираження свого «Я», найбільш правильні моделі самопрояву, самовиявлення, відкривають для себе приклади високого рівня культури самовираження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У працях В. Андрущенко, О. Базулик, В. Кременя, І. Зязюна, Н. Юхименко та ін. обґрунтовано аксіологічні та педагогічні передумови формування особистості, яка у майбутньому займе своє місце в новому, динамічному, модерному соціумі, аби досягти успішної та ефективної самореалізації. Актуальні проблеми підготовки майбутніх вихователів ЗДО висвітлено в науковому доробку Л. Артемової, Г. Беленької, І. Дичківської, Л. Зданевич, О. Кононко, Н. Лисенко, В. Ляпунової, Т. Танько. За висновками учених, освіта, вища, зокрема, – це процес суб'єкт-суб'єктної взаємодії педагога й здобувача вищої освіти, спрямованої на формування компетентностей, виховання культури мислення, почуттів, поведінки, плекання здатності до самонавчання і самостійної життєтворчої діяльності. На думку науковців, привласнення і створення студентами в рамках освітньої системи нових культурних цінностей, є «створювальним процесом», у якому реалізується принцип діалогу культур. З огляду на це, проблема розвитку культури самовираження майбутніх вихователів ЗДО є на часі.

Мета дослідження – розкриття проблеми розвитку культури самовираження майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти у культурно-освітньому просторі сучасного ЗВО.

Виклад основного матеріалу дослідження. На думку сучасних науковців, механізмом освіти є її відтворення на індивідуально-особистісному і суспільному рівнях (індивідуальне в особистості здебільшого є унікальним і неповторним, а суспільне – тим, що «делегується в освіту» як вимога конкретно історичного типу культури) [1; 2; 4]. Природно, що освіту особистості й освітню систему учені розглядають лише в конкретному соціокультурному контексті у зв'язку з багатогранністю їхніх відносин, оскільки освіта виконує соціокультурні функції, як-от: соціалізація особистості та спадкоємність поколінь; спілкування й долучення до світових цінностей, досягнень науки і техніки; розвиток й становлення людини як особистості, суб'єкта й індивідуальності; формування духовності людини, її світогляду, ціннісних орієнтацій і моральних принципів.

За висновками науковців, результатом взаємозв'язку освіти та культури є виховання молодого покоління, яке володіє загальнопланетарним мисленням, характеризується здатністю розглядати себе не тільки як представника

національної культури, а й як громадянина світу, який сприймає себе суб'єктом діалогу культур та усвідомлює свою роль, відповідальність у глобальних загальнолюдських процесах. Отож, оновлення змісту освіти, покращення її якості сприяє особистісному становленню молодшої людини, її активній участі у професійному, соціальному, культурному житті суспільства. Важливо, що у культурних процесах ЗВО майбутній фахівець відкритий майбутньому, виступає своєрідним особистісним проектом, що потребує здійснення й самореалізації.

Освітні та культурні процеси віддзеркалюють реальний характер життєвого процесу, його зміни, суперечності, успіхи й невдачі, позитивні та негативні сторони. Важливим для розвитку сучасного суспільства є новий тип культури, зорієнтований на гідність людини, де найвищою вважається цінність самої особистості. Із методологічного боку ключову роль відіграє співставлення принципів сучасної освіти із тими світоглядними ідеями культури, які спільно повинні творити нову освітню парадигму. Зважаючи на це, враховуючи позиції гуманізму, адекватним до нової освітньої парадигми може бути лише принцип беззастережного прийняття особистості. Заклади вищої освіти концентрують найкращі зразки соціально-духовної діяльності людини певної епохи, тому соціальна цінність освіти визначається освіченістю особистості.

Досліджуючи феномен «культура самовираження», варто розглядати кризу призму виміру «культура – особистість – суспільство». У ньому поєднані два аспекти проблеми – соціальний (вимоги культури, соціальні оцінки і межі) та психологічний (внутрішні спонуки, ціннісні орієнтації, індивідуальні особливості). Обидва моменти актуалізуються у педагогічному аспекті проблеми: створенні сприятливих умов для формування у майбутніх вихователів ЗДО культури самовираження [2].

Констатовано, що особистість реалізує своє «Я» як суб'єкт культури, об'єктивує свої здібності й можливості у процесі художньої творчості. Самовираження виступає потребою й спроможністю заявити про себе іншим, застосувати для цього різноманітні засоби, способи і прийоми. «Культура самовираження» тлумачиться як вид діяльності, який засвідчує здатність майбутніх вихователів ЗДО не лише адекватно здійснювати професійну діяльність, аналізувати та в традиційний і нестандартний спосіб розв'язувати освітні проблеми, але й самовизначатися, самореалізуватися, самовдосконалюватися, виявляти творчість у соціально й особистісно значущих видах діяльності, художньої зокрема. Визначаючи критерії оцінки міри сформованості в студентській молоді культури самовираження, з одного боку, варто орієнтуватися на основні вектори педагогічної діяльності – діловий, аксіологічний, комунікативний та перетворювальний, а з іншого – на розуміння культури самовираження як особистісного феномену.

Висновки. Зафіксовано тісний взаємозв'язок культури і освіти, підкреслено, що культура виступає духовно-практичною основою розвитку особистості і передбачає визнання людини повноправним суб'єктом культури. З огляду на це, культурно – освітній простір закладу вищої освіти є важливим

чинником професійного й особистісного становлення студентської молоді, розвитку культури самовираження. Перспективу наукового дослідження вбачаємо у пошуку ефективних шляхів актуалізації творчого потенціалу майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Література

1. Зязюн І. А. Концептуальні засади теорії освіти в Україні / *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2000. № 1. С. 11–24.
2. Кононко О. Л. Культура самовираження майбутніх педагогів як особистісний феномен: зб. наук. тез Міжнар. наук.-практ. конф. «Психологія та педагогіка: необхідність впливу науки на розвиток практики в Україні». Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2017. С. 13–18.
3. Стандарт вищої освіти. URL <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti> (дата звернення 20.12.2019).
4. Філіпчук Г. Г. Культурологічна основа сучасної освіти. Педагогічна і психологічна науки в Україні (до 15-річчя АПН України) Т.2. Київ: Педагогічна думка, 2007. С.37 – 45.

УДК 378.147+371.314.6

Онищук Л. З.

методист, в. о. завідувача центру моніторингу якості освіти,
ЗНО та аналітичної діяльності ТОКІППО

МІЖНАРОДНЕ ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ PISA – ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАРАДИ ЯКОСТІ ОСВІТИ

У 2018 році Україна вперше долучилася до найбільшого міжнародного дослідження якості освіти – Program for International Student Assessment (Програма міжнародного оцінювання учнів, далі – PISA). Дослідження ставить собі за мету порівняти освітні системи країн світу через вимірювання компетентностей учнів із читання, математики та природничих дисциплін, прямо не пов'язаних з оволодінням шкільними програмами. Крім того, велика увага приділяється вивченню факторів, що впливають на успішне навчання учнів. Згідно з результатами PISA-2018, українські школярі відстають від середніх показників країн-учасниць Організації з економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР) за кожною з трьох оцінюваних компетенцій.

Мета дослідження – проаналізувати особливості Програми міжнародного оцінювання учнів (PISA) та її вплив на освітні політики країн-учасниць.

Міжнародне дослідження якості освіти PISA, яке майже 20 років тому започаткувала Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), є одним із найавторитетніших джерел інформації про середню освіту. Воно дало поштовх до глобальної дискусії про якість шкільної освіти і спонукало цим масштабні зміни та реформи у Європі та світі. На сьогодні в дослідженні беруть участь понад 90 країн, на які припадає 3/4 населення планети, 80 % світової економіки. На думку А. Шлейхера «не всі рішення завтрашніх освітніх проблем